

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 14/2828 SL

Dato: 15. juni 2016

Høringsuttalelse: Forslag om lovfesting av en omgåelsesregel i skatteretten

Vi viser til oversendt høringsbrev av 15. mars 2016, og avgir herved høringsuttalelse i saken.

Innledning

I NOU 2016: 5 utreder professor emeritus Frederik Zimmer lovfesting av en generell omgåelsesregel i skatteretten. Ifølge mandatet er hovedmålet med utredningen å utarbeide et forslag til en lovfestet generell omgåelsesregel som på en effektiv måte motvirker uthuling av det norske skattefundamentet, samtidig som skattyternes rettssikkerhet, og særlig behov for forutberegnelighet, ivaretas på en rimelig måte.

Mandatet fremhever at utredningen bør drøfte betydningen av skattebesparelser i andre stater, om skattyters motiv for transaksjon skal vurderes objektivt eller subjektivt, samt hvordan omtale av omgåelsesmuligheter i lovforarbeider skal vurderes.

Generelt

Skattebetalerforeningen er opptatt av at det skal være god rettssikkerhet i skattesaker, herunder god forutberegnelighet for skattyter. En omgåelsesnorm reduserer til en viss grad forutberegneligheten, fordi visse disposisjoner som formelt sett er i orden, kan rammes av gjennomskjæring. Etter Skattebetalerforeningens syn er det likevel behov for en omgåelsesregel, blant annet fordi alternativet trolig ville vært en hel rekke – og stadig flere – spesielle omgåelsesregler, som ville ledet til et komplisert system.

Vi er videre positiv til at omgåelsesreglene lovfestes. Dagens norm, utviklet i rettspraksis, er på flere punkt uklar, og det er vanskelig å forutsi hvilke saker som rammes.

Et hovedmål med lovfesting må være å bidra til at normen blir klarere, slik at den gir rimelig forutsigbarhet og sikkerhet. I så måte er vi noe usikre på det fremlagte forslaget. Den foreslåtte normen er forholdsvis komplisert, hvor avgjørelsen av om det foreligger et «skatteforhold» beror på avveiningen av en rekke momenter, som ved avveiningen skal tillegges «særlig vekt» eller «vekt». Dersom det foreligger et «skatteforhold», kan likevel disposisjonen stå seg dersom hovedformålet eller et av de sentrale formål var annet enn å spare skatt.

Vi tror de mange momentene, og den innbyrdes vektingen av disse, vil volde problemer i praksis. For å redusere usikkerheten burde etter vårt syn utredningen vært mer konkret, og i større grad eksemplifisert hvilke kjente tilfeller som ønskes rammet. I dag er det gjennom rettspraksis skilt ut en del tilfeller som typisk rammes/ikke rammes, og det skaper etter vårt syn unødvendig usikkerhet dersom det ved lovfesting av en ny norm unnlates å ta stilling til hvordan disse sakene står seg mot den nye normen.

De ulike momentene og vektingen av disse

Momenter det skal legges «særlig vekt» ved avgjørelsen om det er grunnlag for å anvende omgåelsesregelen er om det ville ha vært økonomisk fornuftig å gjennomføre disposisjonen uansett skattefordelen, skatterettslige og andre virkninger av disposisjonen, om disposisjonen er en uhensiktsmessig vei frem til det økonomiske formålet med disposisjonen og om skattefordelen vil være i strid med den omgåtte regelens formål.

At disposisjonen ville ha vært gjennomført uansett skattefordel, er etter vårt syn et særlig sterkt argument mot omgåelse. Normalt bør det ikke være aktuelt med gjennomskjæring i disse tilfellene.

Når det gjelder betydningen av virkningene av disposisjonen, skal skattefordeler i utlandet ikke anses som «andre virkninger». Dette betyr at skattefordeler i utlandet normalt ikke skal ses på som en del av disposisjonens forretningsmessige egenverdi, og taler altså ikke i mot omgåelse. Vi er usikre på om dette har de beste grunner for seg. For næringslivet er utenlandsk skatt en (fradragsberettiget) kostnad på lik linje med andre driftskostnader, og lovlige skattetilpasninger på tvers av landegrensene kan ha en forretningsmessig egenverdi. Det kan synes for strengt alltid se bort i fra dette, uansett forholdene i den konkrete sak.

Momentet «om skattyteren kunne ha oppnådd tilnærmet samme resultat på en måte som ikke kan rammes av omgåelsesregelen» skal tillegges «vekt», men ikke «særlig vekt». Etter vårt syn gjør omgåelsesnormen seg normalt ikke gjeldende i disse tilfellene, fordi normen skal fange opp urimelige resultater. Det kan vanskelig oppfattes som urimelig hvis skattyter kunne oppnådd det samme på en annen, lovlig måte. Etter vårt syn bør dette momentet derfor fremheves tydeligere og tillegges mer vekt enn i forslaget.

Skatteloven § 14-90 og § 13-1

Vi er positive til at den spesielle gjennomskjæringsregelen i § 14-90 oppheves i forbindelse med lovfesting av en generell omgåelsesnorm. Etter vår erfaring har grensene for bruk av bestemmelsen vært uklare, og det vil virke forenklende at man bare har én omgåelsesnorm å forholde seg til.

Etter vårt syn er klargjøringen av virkeområdet til skatteloven § 13-1 ryddig og fornuftig.

Merverdi- og særavgifter

Vi er skeptiske til at normen foreslås å gjelde generelt innen skatte- og avgiftsretten, og mener den bør utredes grundigere og mer spesielt opp i mot merverdiavgift og særavgifter, før den eventuelt lovfestes på disse områdene.

Omgåelsesnorm i skattyters favør

Det foreslås ikke en omgåelsesnorm som skal gjelde i skattyters favør. Slik vi ser det er det et visst behov for regler som kan tjene som sikkerhetsventil i tilfeller hvor skattyter uforvarende er kommet til å utløse uheldige skatteeffekter. Vi kan ikke se avgjørende innvendinger mot å utarbeide en norm som gjelder andre veien. Reglene om lemping i ligningsloven og merverdiavgiftsloven er svært snevre, og løser i praksis ikke disse sakene.

Med vennlig hilsen

Skattebetalerforeningen

Karine Ugland Virik
administrerende direktør

Rolf Lothe
fagsjef